

liberalna blodnja; spokoril sem se in posnemajoč priliko zmernega demokrata Jezusa Kristusa napisal:

»In šel je sejalec sejat sémena« —

Svobode jaz sejalec zgodnji
pred zoro še sem šel v polje
in z roko čisto sem, negodni,
začel v te suženjske brazde
sejati seme jedrovito...
in — tratil čas svoj nevedé,
in misli, delo plemenito...

Pasíte mirno se, naródje!
Časti se klica bati nič!
Čemu svobode čredam dati?
Njih treba striči je in klati!
Njih dedščina iz roda v rod je —
ha! — jarem z zvončki in pa — bič!

Če pogledamo to netiskano pesem, nastalo dve leti pred katastrofo dekabristov, vidimo trpko resignacijo v uspeh vstaje, še bolj v Rusiji kakor drugod ter ironično vdanost v razmere, s katerimi mora realist računati. Tu je že zarodek poznejšega Puškina (pojmovanje brezumne črede) ter tudi zarodek — Onjegina, ki je dobil v svoje poteze tudi nekaj črt te vihrave navdušene mladine, ki naj bi jo Puškin v nadaljevanjih ironiziral kot izgubo časa in neresnost... Toda v času bivanja na vasi, ko je postal še večji realist ter studiral zgodovinski postanek Rusije ter njeno usodnost, je prišla smrt carja Aleksandra (ki ga Puškin nikdar ni mogel, verjetno zaradi sodelovanja pri uboju svojega očeta, kar je indirektno obsodil v »Borisu Godunovu«, ki ga je tedaj pisal) ter ji sledila vstaja njegovih prijateljev »dekabristov«, 14. dec. 1825, ki pa jo je novi car Nikolaj I. takoj udušil. Puškin je težko čakal odločitve o usodi, pišoč pesniku Delvigu: »20. se bo rešila njihova usoda — srce ni na mestu, toda trdno upam v milost carjevo.« Toda — motil se je: pet je bilo obešenih, 120 pa poslanih v Sibirijo. In po obsodbi je pisal Puškin Vjazemskemu: »Obešeni so obešeni — toda katorga 120 prijateljev, bratov, tovarišev je strašna.« Ohranjen je list iz tega časa, ki kaže s Puškinovo roko narisanih pet vislic, na njih pet lutk na vrvicah ter spodaj dvakrat prečrtan stavek: »Tudi jaz bi mogel kot ta lutka... tudi jaz bi mogel...« (skica v zborniku »Literaturnoe nasledstvo, 1935). Toda ta dogodek je še pospešil Puškinovo resignacijo, ali kakor jo danes imenujejo — kapitulacijo, da je namreč uvidel vso brezpomembnost upora. Upajoč, da ga car osvobodi, ker ni bil soudeležen pri upor, niti ni vedel zanj, dasi ga je malo prej obiskal na vasi njegov najboljši prijatelj Puščin-dekabrist. »Ti nisi zapleten v upor, toda pri vsakem so našli v notesih tvoje verze,« mu je pisal Žukovskij. Zato se je obrnil na carja s ponižno prošnjo za svobodno gibanje in z obvezo: »V upanju na velikodušnost Vašega Imperator-